

Trung Quốc: Cái Nôi Dịch Bệnh Của Thế Giới

Nguồn rfi.fr

Dịch hạch năm 1348 à Firenze (Florence, Ý), Bản khắc dựa theo một bức tranh của Luigi Sabatelli (1772-1850). Đại dịch xuất phát từ Trung Quốc, được chuyển đến châu Âu theo con đường tơ lụa làm 25 triệu người ở lục địa này thiệt mạng trong khoảng thời gian từ năm 1347 đến 1352. Gettyimages

Trung Quốc vẫn là đối tượng được các báo Pháp chú ý nhiều. *Le Figaro* tiếp tục loạt bài trong hồ sơ lớn: «Trung Quốc đối mặt với thế giới», điểm lại những mối quan hệ phức tạp giữa nước này với thế giới bên ngoài từ xa xưa cho đến giờ, với cú sốc lớn đại dịch Covid 19. Bài viết trong số báo hôm nay mang tiêu đề: «Lịch sử của các virus có nguồn gốc ở Trung Quốc».

Le Figaro ngược dòng thời gian cho biết từ thời Trung cổ đến giờ, Trung Quốc nợ thế giới này 2 đại dịch hạch và bốn đại dịch cúm, trong đó gần đây nhất là hai trận dịch virus corona. Lớn nhất là đại dịch hạch từ thế kỷ thứ 14, phát tích từ Trung Quốc, lan đến châu Âu theo con đường tơ lụa làm 25 triệu người ở lục địa này thiệt mạng trong khoảng thời gian từ năm 1347 đến 1352.

Không chỉ là chuyện lịch sử mà khoa học đã chứng minh «đại đa số các đại dịch do virus, cúm hay virus corona đều có nguồn gốc từ Trung Quốc», như khẳng định của Bruno Lina, nhà nghiên cứu virus học thuộc hệ thống bệnh viện CHU của Lyon, Pháp, được *Le Figaro* trích dẫn.

Trung Quốc đang cố công vô ích viết lại lịch sử để mọi người quên đi đất nước này là nguồn gốc trận đại dịch đầu tiên làm đình trệ hoạt động toàn cầu. Thế nhưng *Le Figaro* nhấn mạnh, không chỉ có Covid-19, nếu trở ngược lại lịch sử dịch tễ thế giới thì ta sẽ thấy Trung Quốc luôn là một trong những điểm chính phát ra các trận bệnh dịch lớn.

Nếu như thế giới đã trải qua 4 đại dịch hạch kinh hoàng, lần đầu tiên được xác định có nguồn gốc từ Ai Cập cổ đại ở thế kỷ thứ VI, Trung Quốc là nơi phát tích 2 trận đại

dịch hạch ở thế kỷ 14 và vào năm 1855 từ Vân Nam. Năm 1894 dịch lan tới Hồng Kông, thuộc địa của Anh, trước khi được truyền đến các cảng biển khắp thế giới; trận đại dịch hạch gần đây nhất xuất hiện ở châu Âu vào năm 1920.

Chưa hết, *Le Figaro* đánh giá Trung Quốc còn là một trong những nơi chủ yếu của thế giới cho ra đời các trận dịch cúm quy mô lớn cũng toàn cầu.

Dù Trung Quốc không dính dáng gì đến đại dịch cúm Tây Ban Nha năm 1918, nhưng trước đó từ năm 1890, đã có một trận dịch cúm H2N2, có thể bắt nguồn từ Thượng Hải trước khi lan sang Nga rồi lây khắp châu Âu.

Đến năm 1957, một « bệnh cúm châu Á » đã xuất phát từ tỉnh Quý Châu (tây nam Trung Quốc) rồi lan sang Úc và nhanh chóng phủ khắp Bắc Bán Cầu. Trận dịch này đã gieo rắc cái chết cho 3 triệu người trên hành tinh.

Năm 1968, một trận dịch cúm gia cầm lại xuất hiện từ Hồng Kông tàn phá thế giới, cướp đi hơn một triệu sinh mạng, trong đó có 30 nghìn người Pháp, tương đương với con số thiệt mạng hiện nay vì Covid 19 tại Pháp.

Đến năm 1997, dịch cúm A với virus H5N1 lại xuất phát từ Hồng Kông. Một biến thể của H5N1 đã gây ra trận đại dịch SARS 2003-2006. *Le Figaro* cho biết, trong dịch viêm phổi cấp SARS, virus lần đầu được xác định ở bệnh viện Pháp tại Hà Nội tháng 2/2003, nhưng nó đã xuất hiện từ tỉnh Quảng Đông, Trung Quốc, từ 11/2002. Virus corona gây ra dịch SARS đã làm hàng ngàn người chết trong đó 80% nạn nhân ở Hồng Kông và Hoa Lục.

Vào thời điểm đó Bắc Kinh cũng đã cố che giấu nguồn gốc virus từ Quảng Đông. Nhà virus học Bruno Lina giải thích: «Ban đầu dịch được lây truyền từ một bác sĩ bị nhiễm virus ở Hoa Lục. Ông đã lây virus sang các khách của khách sạn Métropole Hồng Kông cuối tháng 2/2003. Nhưng chính quyền Trung Quốc giấu việc dịch đã bùng lên trong tỉnh Quảng Đông từ 4 tháng trước đó».

Đến dịch Covid-19 lần này, theo các chuyên gia, chắc hẳn chính quyền Trung Quốc cũng đã tiến hành các điều tra dịch tễ để tìm nguyên nhân, nguồn gốc từ động vật, con người hay môi trường. Nhưng đáng tiếc là họ không công bố các kết quả điều tra.

Hồng Kông: Trung Quốc không còn đáng tin

Vẫn liên quan đến Trung Quốc, *Libération* chú ý đến một thời sự chính trị ở Hồng Kông, vùng đất đang rất nóng với bộ luật an ninh quốc gia, qua tiếng nói của một người đã chứng kiến sự thay đổi vận mệnh của Hồng Kông.

Tờ báo trích dẫn nhận định của cựu toàn quyền Anh tại Hồng Kông, Chris Patten, trong một cuộc phỏng vấn dành cho các tờ báo lớn của Pháp, Tây Ban Nha và Đức : « Tình hình ở Hồng Kông chứng minh rằng Trung Quốc không đáng tin cậy ».

Chris Patten là đại diện cuối cùng của Anh tại Hồng Kông, là người chứng kiến trao trả Hồng Kông cho Trung Quốc. Trong bài phỏng vấn, cựu toàn quyền Anh khẳng định khi rời khỏi Hồng Kông, Anh và Trung Quốc đã đàm phán rất kỹ về quy chế «Một quốc gia, hai chế độ», theo đó vùng đất này vẫn tiếp tục được hưởng các di sản

tự do của Anh để lại trong vòng 50 năm. Điều này đã được ghi trong hiệp ước quốc tế là Tuyên Bố Chung Anh- Trung.

Ông nhớ lại, một quan chức cao cấp Trung Quốc tham gia đàm phán khi đó khẳng định «Trung Quốc là nước độc tài, nhưng người Trung Quốc biết tôn trọng lời nói». Chris Patten nói : «Tình hình hiện nay chứng minh rằng Trung Quốc không đáng tin cậy. Và điều này cũng không phải là mới. Tôi cho rằng việc áp đặt bộ luật an ninh không chỉ là sự tấn công vào đầu mối tài chính sống còn mà tất cả chúng ta đều có lợi ích. Đây là thí dụ điển hình về cuộc đấu tranh trong thế kỷ 21 giữa nền dân chủ và chế độ toàn trị.»

Theo cựu toàn quyền Anh, « không một ai trong chúng ta tìm cách đối đầu với đảng Cộng Sản Trung Quốc, dù đó là ở Ấn Độ, trên Biển Đông, tại Nhật Bản, Hàn Quốc, Úc hay Canada. Chính đảng Cộng Sản Trung Quốc tìm kiếm sự đối đầu. Tôi ủng hộ đối thoại, nhưng phải là một cuộc đối thoại mà trong đó bên ứng xử xấu phải chịu hậu quả».

Người Duy Ngô Nhĩ : Không thể đưa lãnh đạo Trung Quốc ra CPI

Chuyển qua nhật báo La Croix, nhật báo Công Giáo chú ý đến một thời sự của Trung Quốc đang được cộng đồng quốc tế quan tâm đặc biệt liên quan đến cách hành xử ngược đãi của chính quyền Bắc Kinh đối với người Duy Ngô Nhĩ.

Trên trang tranh luận, tờ báo đặt vấn đề : Liệu Trung Quốc có thể bị đưa ra tòa án quốc tế ? Bài phân tích của luật sư Clémence Bectarte, lãnh đạo nhóm hành động pháp lý của Liên Đoàn Quốc Tế Nhân quyền (FIDH).

Tác giả cho rằng, liên quan đến chuyện đàn áp người Duy Ngô Nhĩ ở Tân Cương Trung Quốc, người ta đang nói đến tội ác chống nhân loại và diệt chủng. Đó là những tội có thể đưa ra Tòa án Hình sự Quốc tế (CPI) để xét xử. Một quốc gia không thể bị đưa ra xử trước tòa án này mà chỉ có thể là các nhân vật chịu trách nhiệm về tội ác này. Đó có thể là các lãnh đạo, nguyên thủ quốc gia hay các bộ trưởng.... trực tiếp phạm phải hoặc ra lệnh phạm các tội ác đó.

Để CPI can thiệp, trước đó phải có vụ kiện được mở ở Trung Quốc. Trong trường hợp này là không có. Mặt khác, Trung Quốc cũng giống như Hoa Kỳ, Israel hay Nga, không phê chuẩn Quy Chế Roma, thừa nhận CPI. Chỉ có Hội đồng Bảo An Liên Hiệp Quốc trong trường hợp đặc biệt quyết định như đã làm với các nước Sudan hay Libya. Thế nhưng trong trường hợp Trung Quốc, nước này là thành viên thường trực của Hội Đồng Bảo An, giữ quyền phủ quyết.

Theo tác giả bài viết, nếu CPI có định đưa ra xét xử lãnh đạo Trung Quốc vì tội ác với người Duy Ngô Nhĩ thì trong cơ chế hiện tại, cơ may một lãnh đạo Trung Quốc như Tập Cận Bình ra trước tòa là hoàn toàn không có. Cho đến giờ hệ thống pháp chế quốc tế vẫn bất lực với các nước lớn dù luật pháp quốc tế rất đa dạng.

Sống chung với Covid-19 là có thể

Tiếp tục với nhật báo La Croix, nhưng về thời sự đại dịch Covid-19. Tờ báo ghi nhận, những ngày qua, mặc dù tình hình dịch vẫn diễn biến phức tạp ở nhiều nơi trên thế

giới, virus corona vẫn không ngừng gây thêm các nạn nhân, nhiều chỉ số cho thấy tỷ lệ tử vong vì Covid-19 trong tổng thể có xu hướng giảm.

Điều này cho thấy thế giới đã chống chọi tốt hơn với loại virus nguy hiểm này. «Chúng ta đã hiểu thêm nhiều điều trong những tháng chung sống với đại dịch. Đây là điều giúp chúng không phải sống trong sợ hãi». Đây chuyên lây lan được giám sát tốt hơn so với đầu dịch, tránh không phải trở lại phong tỏa hoàn toàn.

Các bệnh viện cũng đã biết cách chăm sóc bệnh nhân tốt hơn, giúp giảm số tử vong và nhất là mọi người đã ý thức được tầm quan trọng của các hành vi phòng dịch, đeo khẩu trang, giữ vệ sinh, giữ giãn cách....

La Croix kết luận: « Chúng ta không còn trong giai đoạn cực kỳ nguy cấp, thậm chí hoảng loạn như hồi đầu mùa xuân. Nhưng thận trọng chứ không phải vô lo là điều quan trọng ». Chung sống với virus corona sẽ còn lâu dài và hoàn toàn có thể được.

Nguồn: rfi.fr